

ת"פ 11786/04/18 - עלאא חגאגלה, חנאם אלראזם נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עתפ"ב 11786-04-18 חגאגלה ואח' נ' מדינת ישראל

בפני כבוד השופטת חנה מרים לומפ
מערערים על ידי עו"ד ג'יאט 1. עלאא חגאגלה
נאסר 2. חנאם אלראזם
נגד
משיבה על ידי עו"ד אסף שטרן מדינת ישראל
החלטה

רקע

1. לפניי ערעור על החלטות בית המשפט לעניינים מקומיים בירושלים (כבוד השופטת סיגל אלבו) מיום 12.3.18 בב"נ 21242-02-18 ביחס למערער 1 ובב"נ 64079-02-18 ביחס למערער 2 (להלן: **בית משפט קמא**), בגדרם, דחה בית משפט קמא את בקשת המערערים להעברת הטיפול בבקשה לביטול צו ההריסה המנהלי לבית משפט השלום, וכן דחה את בקשתם לביטול צו ההריסה המנהלי שהוציאה המשיבה מיום 4.2.18 (להלן: **ההחלטה**).

2. ב"כ המערערים הגיש את בקשותיו לבית משפט השלום, אך הוזמן לדיון לפני כבוד השופטת סיגל אלבו, במבנה בו שוכן בבית משפט לעניינים מקומיים. בעת הדיון העלה ב"כ המערערים את הטענה כי בהתאם **לחוק התכנון והבנייה (תיקון 116)**, תשע"ז-2017 (להלן: **חוק התכנון והבנייה**) הועברה הסמכות לטיפול בבקשות לביטול צו הריסה מנהלי שניתן על ידי מנהל היחידה הארצית לאכיפה, יושב ראש ועדה מחוזית או מתכנן מחוז, לבית משפט השלום. ב"כ המערער טען שהופתע לגלות, כי הבקשה הועברה לטיפול בית המשפט לעניינים מקומיים בירושלים. לטענתו, העברת התיק לדיון לפני שופטי בית המשפט לעניינים מקומיים יוצרת מעין עקיפה של הוראות החוק, באופן שמרוקן את החוק מתוכנו. לדידו, האבחנה נוצרה כדי ש"זרז דם חדש" בדיון בתיקים אלה, על מנת שלא ידונו בהם מספר מצומצם של שופטים של בית המשפט לעניינים מקומיים, כפי שהיה טרם התיקון. בית משפט השלום ובית משפט לעניינים מקומיים הם שני מוסדות שיפוטיים שונים ונפרדים שהסמכויות והמבנה הפיזי של כל אחד מהם שונה. בהמשך, טען טענות לגופו של עניין.

3. בית המשפט קמא דחה את טענתו, משום שצוין שעל אף שהדיון מתקיים במבנה בית המשפט לעניינים מקומיים, הדיון התנהל לפני שופט שלום, "בכובעו" כשופט שלום (כותרת הפרוטוקול היתה של בית המשפט השלום), שכן שופטי בית המשפט לעניינים מקומיים הם גם שופטי שלום.

4. על החלטת בית משפט קמא הוגש לבית משפט זה הערעור דנן, הן בשאלת הסמכות העניינית והן לגופה של החלטה.

5. הדיון שלפני הוא בשאלה האם מולאה דרישת החוק, וכי אכן התקיים דיון לפני בית משפט שלום, מאחר ששופט שלום דן בבקשה, או שמא מקום הדיון והנראות הם הקובעים. שאלה נוספת היא בדבר תוקפו של צו ההריסה המנהלי. אך בטרם ידנו שאלות אלה, תיקון 116 לחוק התכנון והבניה מעורר שאלה מקדמית, והיא בדבר הרכב בית המשפט המוסמך לדון בערעור.

6. המשיבה בתגובתה טענה, כי הערעור נשוא הבקשה לביטול צו ההריסה המנהלי צריך להתקיים לפני דן יחיד, על אף האבחנה הקבועה בסעיף 228(ב) לחוק התכנון והבניה, לפיה צו הריסה מנהלי שנחתם על ידי מנהל היחידה הארצית לאכיפה יידון בבית משפט שלום, בעוד שצו שהוצא על ידי הוועדה המחוזית יידון בבית משפט לעניינים מקומיים, שכן הוראה זו אינה מחריגה את תחום צווי הריסה המנהליים מהתחומים בהם בית משפט לעניינים מנהליים מוסמך לדון בהם.

7. על פי האמור בסעיף 37(ב)(8) לחוק בתי המשפט (נוסח משולב), תשמ"ד-1984 (להלן: **חוק בתי המשפט**), ערעור המוגש בעניין שבו בית משפט לעניינים מקומיים מוסמך לדון בו, יידון בפני דן יחיד בבית המשפט המחוזי. סעיף 55 (א) לחוק בתי המשפט קובע, כי בית המשפט לעניינים מקומיים ידון, בין היתר, בעבירות לפי חוק התכנון והבניה. מכאן לשיטתה, עניינו של צו הריסה מנהלי מכוח סעיף 228 לחוק התכנון והבניה, הוא עניין שבית המשפט לעניינים מקומיים מוסמך לדון בו וזהו "העניין" אליו מפנה סעיף 37(ב)(8) לחוק בתי המשפט. לסיכום, משיש הסמכה בחוק בתי המשפט כי בית משפט לעניינים מקומיים מוסמך לדון בעניינים הרלוונטיים מכוחו של חוק התכנון והבניה, ומשילוב עם סעיף 37(ב)(8) לחוק בתי המשפט עולה, כי ערעור על החלטה כזו- בין אם ניתנה על ידי בית משפט לעניינים מקומיים ובין אם ניתנה על ידי בית משפט השלום- יידון בפני דן יחיד בבית המשפט המחוזי.

8. ב"כ המערערים בתגובתו ביקש לדחות את עמדת המדינה וסבר, כי יש לדון בערעור לפני מותב תלתא. לדבריו פרשנות המשיבה היא מלאכותית ומאולצת ועוקפת הוראות ברורות של החוק. לדידו, תיקון 116 לחוק התכנון והבניה יצר אבחנה ממנה נלמד כי הסמכות לדון בבקשת ביטול צו הריסה מנהלי שהוצא על ידי יו"ר הוועדה המחוזית, היא אך ורק לבית המשפט השלום. סעיף 37(א)(2) לחוק בתי המשפט קובע כי ערעורים פליליים על פסק דין של בית משפט השלום, מקומם בבית המשפט המחוזי בהרכב של שלושה, ולא ניתן להתעלם מהוראה ברורה זו של החוק, אשר היא מיסודות ההיררכיה הקיימת במערכת המשפטית. כך שלדידו, החריג הקבוע בסעיף 37(ב)(8) לחוק בתי המשפט לא מתקיים נוכח תיקון 116 לחוק התכנון והבניה הקובע, כי בית המשפט המוסמך לדון בבקשה לביטול צו הריסה שהוצא על ידי מנהל היחידה הארצית הוא בית משפט השלום ולא בית המשפט לעניינים מקומיים. לכן יחול הכלל בהתאם לסעיף 37(א)(2) לחוק בתי המשפט.

9. בדיון שלפני, הוסיף ב"כ המשיבה והסביר, כי האבחנה בסעיף 228 לחוק התכנון והבניה נובעת מסיבה

תקציבית, מאחר שהרשות המקומית נושאת בהוצאות בית המשפט לעניינים מקומיים, בעוד שהמדינה נושאת בהוצאות בית משפט השלום. על מנת למנוע דרישות תקציביות של הרשות המקומית מהמדינה, בשל ניצול משאביה במסגרת דיונים הקשורים בצווים שהוציאה המדינה, תוקן החוק, ולא מסיבות משפטיות. מאחר שזו תכלית התיקון, הוא סבור שבוודאי שאין לאבחן בין הצווים בשאלת המותב שידון בערעור.

10. ב"כ המערערים בדיון שלפניי שב על טענותיו.

דין והכרעה

11. סעיף 228 לחוק התכנון והבנייה קובע:

"(א) הרואה את עצמו נפגע מצו מינהלי רשאי להגיש בקשה לביטול הצו לבית המשפט המוסמך כאמור בסעיף קטן (ב) בתוך 15 ימים מיום המצאת הצו לפי סעיף 226.

(ב) בית המשפט המוסמך לפי סעיף זה -

(1) לעניין צו שניתן על ידי מנהל היחידה הארצית לאכיפה, יושב ראש ועדה מחוזית או מתכנן מחוז - בית משפט השלום שבתחום שיפוטו נמצאים המקרקעין, שהוא הקרוב למקרקעין;

(2) לעניין צו שניתן על ידי יושב ראש ועדה מקומית, מהנדס ועדה מקומית או מהנדס רשות מקומית המוסמכת לאכיפה - בית המשפט לעניינים מקומיים שבתחום שיפוטו נמצאים המקרקעין, ובאין בית משפט לעניינים מקומיים כאמור - בית משפט השלום שבתחום שיפוטו נמצאים המקרקעין שהוא הקרוב למקרקעין". [ההדגשה שלי- ח.מ.ל]

12. סעיף 37(א) לחוק בתי המשפט קובע, כי הכלל הוא שערעור על פסק דין של בית משפט השלום, מקומו בבית המשפט המחוזי בהרכב שלושה.

13. סעיף 37(ב) לחוק בתי המשפט קובע את החריגים לכלל. סעיף 37(ב)(8) לחוק בתי המשפט קובע כי, ידון בית משפט מחוזי, בשופט אחד, בערעורים על פסקי דין בעניינים שבית משפט מוסמך לדון בהם לפי סעיף 55 לחוק. סעיף 55 לחוק בתי המשפט מתייחס לסמכות בית משפט לעניינים מקומיים לדון בעבירות שעל פי חוק התכנון והבנייה.

14. סעיף 56 לחוק בתי המשפט קובע, כי דין בית משפט לעניינים מקומיים הן מבחינת הערכאה והן מבחינת השופט כדין בית משפט שלום:

"(א) דין בית משפט לעניינים מקומיים כדין בית משפט שלום, ויחולו עליו הוראות סימן ג' למעט סעיף 51 ככל שאין בסימן זה הוראה אחרת, ובשינויים המחוייבים.

(ב) דין שופט בית משפט לעניינים מקומיים כדין שופט בית משפט שלום לכל דבר וענין.

15. יוער, כי טרם תיקון 116 לחוק התכנון והבנייה, בקשות לביטול צווי הריסה מנהליים נדונו כולן בבית המשפט לעניינים מקומיים. לאחר התיקון, סעיף 228 (א) לחוק התכנון והבנייה יצר אבחנה ביחס לבית המשפט שבסמכותו לדון בבקשות אלה כאמור, כך שכאשר הגורם אשר הוציא את הצו הוא "מנהל היחידה הארצית לאכיפה", אזי הסמכות לדון בבקשה היא לבית משפט השלום. ואילו, כאשר הגורם אשר הוציא את הצו הוא "הוועדה המקומית לתכנון ובנייה", אזי הסמכות לדון בבקשה היא לבית המשפט לעניינים מקומיים.

16. המחוקק לא הבהיר בדברי הכנסת ובהצעת החוק לתיקון 116 לחוק התכנון והבנייה, מדוע לגבי בקשה לביטול צו הריסה מנהלי, שניתן על ידי מנהל היחידה הארצית לאכיפה, יושב ראש ועדה מחוזית או מתכנן מחוז, הועברה הסמכות הייחודית לבית המשפט השלום.

17. הסבר אפשרי לאבחנה עלה מדברי ב"כ המשיבה לפיהם האבחנה נובעת מסיבות תקציביות הא ותו לא. הרשות המקומית נושאת בהוצאות בימ"ש לעניינים מקומיים בעוד שהמדינה נושאת בהוצאות בימ"ש השלום, ועל מנת למנוע דרישות תקציביות של הרשות המקומית מהמדינה בשל ניצול משאביה במסגרת דיונים לעניינים הקשורים לסמכות המדינה לבימ"ש לעניינים מקומיים, תוקן החוק.

18. מאחר שלכאורה זו התכלית לתיקון, ותכלית זו - אין בה יסוד מהותי אלא פרוצדורלי, מה שהיה הוא שיהיה. על כן היה מקום להורות שגם אם מדובר בהחלטה של בית משפט השלום הערעור ישמע לפני דן יחיד.

19. עם זאת, בהיעדר הוראה מפורשת של המחוקק, ונוכח הוראתו המחריגה באופן פוזיטיבי את הדיון בבקשה לביטול צו הריסה מנהלי, מסמכות בית משפט לעניינים מקומיים, לא ניתן להסתמך על החריג הקבוע בסעיף 37(ב)(8) לחוק בתי המשפט, שכן סעיף זה בהפנותו לסעיף 55 לחוק בתי המשפט נוקט בלשון **"ידון בית משפט מחוזי, בשופט אחד, בערעורים על פסקי דין בעניינים שבית משפט לעניינים מקומיים מוסמך לדון בהם לפי סעיף 55 לחוק"** [ההדגשה שלי- ח.מ.ל.]. מאחר שכעת בית משפט לעניינים מקומיים אינו מוסמך לדון בבקשה זו, החריג אינו חל.

20. מכאן, שבהעדר תיקון לסעיף 37(ב) לחוק בתי המשפט, או לחוק התכנון והבניה, אין מנוס מהעברת התיק לדיון לפני מותב תלתא.

21. תשומת לב המחוקק ליתן דעתו בשאלה זו.

22. המזכירות תשלח החלטתי לב"כ הצדדים וכן תעביר התיק להקצאה מחדש.

ניתנה היום, כ"ח אייר תשע"ח, 13 מאי 2018, בהעדר
הצדדים.